

N:o 13/1937.

LAGUTSKOTTETS betänkande N:o 13/1937 i anledning av landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående rätt för landskapsnämnden att bevilja dispens från de fordringar, som äro gällande för att vinna inträde såsom elev vid högre navigationsskolan i Mariehamn.

I anledning av förenämnda framställning, varöver landstinget inbegär lagutskottets utlåtande, får utskottet vördsammast framhålla följande:

I likhet med landskapsnämnden kan utskottet icke finna annat, än att utövädet av den befogenhet, varom nu är i fråga, är en ren förvaltningsuppgift, som ankommer å landskapsnämnden. Förordningen angående ordnandet av undervisningsväsendet i landskapet Åland (§ 1 mom. 2) utgår ju ifrån, att endast de förvaltningsuppgifter, som uttryckligen förklarats kvarbliva hos någon av rikets myndigheter, skola vara undandragna landskapsmyndigheternas kompetens. Bland dessa undantagna förvaltningsuppgifter nämnes varken i självstyrelselagen eller överenskommelseförordningen befogenheten att meddela dispens från fordringarna för vinnande av inträde vid landskapets sjöfartsläroverk. Stadgandet i förordningens 11 §, vilket av Högsta domstolen åberopats såsom stöd för en motsatt uppfattning, nämligen stadgandet att de för statens läroverk gällande bestämmelserna i fråga om inträdesfordringar och lärokurser skola lända till efterrättelse, kan rimligtvis icke avse kompetensfördelningen mellan rikets myndigheter å ena sidan och landskapets på den andra, utan förpliktar endast landskapets myndigheter att vid prövningen av hithörande frågor följa bestämmelserna för rikets sjöfartsläroverk. Om kompetensfördelningen stadgas däremot i § 15, som ålägger sjöfartsstyrelsen en viss övervakningsskyldighet, alltså en till sin natur inspekterande verksamhet, men förbehåller landskapsnämnden all förvaltning i övrigt. Ehuru all vidare lagstiftning i konsekvens härmed sålunda kan synas överflödig, föreligger likväl en nödvändighet att få landskapsnämndens befogenhet fastslagen genom landskapslag, enär Högsta domstolen, som i av landskapsnämnden närmare relaterat sammanhang fått anledning att taga ställning till frågan, omfattat en avvikande mening.

I anseende till att en talare vid remissdebatten, utgående från Högsta domstolens utlåtande, uttalade tvivelsmål beträffande landstingets behörighet att på området stifta lag, får utskottet såsom sin uppfattning om detta utlåtande framhålla, att utlåtandet väl fränkänner landskapsnämnden befogenheten att i stöd av överenskommelseförordningen tillämpa § 13 i 1918 års förordningen om sjöfartsläroverken, försåvitt fråga är om vinnande av inträde såsom elev vid landskapets sjöfartsläroverk, men att det däremot icke fränkänner landskapet dess lagstiftningsrätt. Högsta domstolen har sålunda uttalat sig endast om tolkningen av gällande förordning, icke om rätten att stifta lag. Då landskapets lagstiftningsrätt och förvaltningsbefogenhet beträffande sitt undervisningsväsende - med undantag av grunderna för detsamma - icke heller i annat sammanhang ens ifrågasatts, har landstinget odisputabel rätt att lagstifta i förelagt avseende.

Emot lagförslaget såsom sådant har utskottet intet att anmärka.

Under remissdebatten i landstinget uttalades ett önskemål, att utskottet vid ärendets behandling jämväl ville taga under övervägande, huruvida icke landskapsnämnden genom landskapslag borde tillerkännas rätten att utfärda kompetensbrev för dem, som vid högre navigationsskolan i Mariehamn avlagt sina examina. Till denna fråga har utskottet även tagit ställning, men icke ansett sig kunna förorda förslaget. Även om själva utfärdandet av kompetensbrev kan betraktas såsom en förvaltningsåtgärd, som kunde tänkas böra tillkomma landskapsnämnden såsom landskapets högsta skolmyndighet, och frågan såsom sådan sålunda icke skulle beröra den republikens lagstiftande organ förbehållna lagstiftningen på sjöfartsväsendets område, synes det vara mest sakenligt, att kompetensbrev utfärdas av sjöfartsstyrelsen såsom nationell myndighet för hela landet. Utskottet har därför lämnat förslaget därhän, hälst landskapsnämnden för sin del icke gjort framställning i sagda avseende.

Hänvisande till ovensagda får utskottet därför vördsammast föreslå

att landstinget med godkännande av landskapsnämndens framställning ville antaga nedanstående

"L a n d s k a p s l a g

angående rätt för Ålands landskapsnämnd att bevilja dispens från de fordringar, som äro föreskrivna för att vinna inträde såsom elev vid

Ålands landskapsnämnd äger rätt att, där skäl härtill prövas föreslagna och enligt de grundsatser, som gälla i fråga om rikets motsvarande läroverk, bevilja dispens från de fordringar, vilka äro föreskrivna för att vinna inträde såsom elev vid högre navigationsskolan i Mariehamn.

§ 2.

Denna lag träder omedelbart i kraft."

Mariehamn den 17 november 1937.

På lagutskottets vägnar:

Robert Rosenblad.

Närvarande i utskottet: Rob. Rosenblad, Johannes Eriksson, Georg Sundman, Johannes Holmberg och Fanny Sundström.